Prima instanţă: Judecătoria Bălți sediul Fălești (jud. R.Holban)
Dosarul nr.2a-638/2024 (nr.2-23103195-03-2a-24062024)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil şi de Contencios administrativ
D E C I Z I E

21 octombrie 2025 **mun. Bălţi**

Completul de judecată în componența:
Preşedintele ședinței, judecător **Elena Grumeza**
Judecătorii **Natalia Costaş, Ivan Parii**
Grefier **Cristina Țurcanu**

examinând în ședință judiciară publică cererea de apel declarată de avocatul Gherman Oleg în interesele apelantului Bortă Victor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Primăria comunei Horești raionul Fălești către Bortă Victor privind încasarea prejudiciului material și revendicarea bunului,

împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 29 septembrie 2023,-

constată:

Pretențiile reclamantului:

La 18.07.2023 Primăria comunei Horești raionul Fălești s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Bortă Victor privind încasarea prejudiciului material și revendicarea bunului.

În motivarea acţiunii reclamantul a indicat că Bortă Victor, locuitor al *****, din anul 2014 şi până în prezent prelucrează 2.00 ha de teren agricol, ce aparţine Primăriei comunei Horeşti, raionul Fălești, situat în blocul 104 extravilanul satului Horeşti. Terenul a fost acaparat samovolnic, neachitând impozitele stabilite pentru arendă de către APL.

Menționează că de nenumărate ori a fost solicitat în scris şi oral de a se prezenta la Primărie pentru soluţionarea cazului, însă a refuzat, motivul fiind că d-lui are contract de schimb a terenului cu Primăria. Contractul de schimb a terenurilor agricole din 06.09.2002 cu nr.6144 a fost între tatăl pârâtului-cet.*****(decedat în anul *****) şi Primăria comunei Horeşti, care nu a fost înregistrat în modul prevăzut de lege în Registrul bunurilor imobile.

În timpul inspectării de către Direcţia teritorială inspectare financiară Bălţi s-a constatat că terenul dat face parte din fondul de rezervă a Primăriei şi este prelucrat fară nici un temei legal de către Bortă Victor *****.

Deoarece controlul de către Direcţia teritorială inspectare financiară Bălţi a fost efectuat pentru perioada a.2016-2020, restanţa era de 9034,74 lei. Primăria fiind la curent că, Bortă Victor *****prelucrează acest teren din a.2014, a făcut calculul pentru perioada anilor 2014-2023, la care restanţa este deja 20428,09 lei.

Cazul dat a fost examinat de către Judecătoria Bălţi (sediul Făleşti) în perioada 21.03.2022- 27.05.2022, la care Bortă Victor ***** este recunoscut vinovat. Până în prezent pârâtul prelucrează terenul dat şi nu a achitat restanţele la impozite, ignorând toate cerinţele Primăriei şi a Judecătoriei.

La 09.2023 Primăria Horești raionul Fălești a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care se solicită încasarea de la Bortă Victor a datoriei la plata pentru folosirea bunului (teren agricol) în sumă de 23.521,23 lei, revendicarea terenului cu suprafaţa de 2.00 ha care se află în blocul 104 a extravilanului satului .

Poziția primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 29.09.2023 acțiunea civilă s-a admis integral; s-a dispus încasarea de la Bortă Victor în beneficiul Primăriei comunei Horești, raionul Fălești suma de 23.521,23 lei cu titlu de prejudiciu material; s-a dispus revendicarea de la Bortă Victor în beneficiul Primăriei comunei Horești, raionul Fălești, terenul deținut nelegitim cu suprafața de 2,00 ha, destinația – agricol, amplasat în blocul numărul 104 din extravilanul satului Horești, raionul Fălești; s-a încasat de la Bortă Victor în bugetul de stat suma de 805,63 lei cu titlu de cheltuieli de judecată (taxa de stat de a cărei plată reclamantul a fost scutit de drept la depunerea acțiunii).

Solicitarea apelantului:

La 13.06.2024 avocatul Gherman Oleg în interesele lui Bortă Victor a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 29.09.2023, solicitând repunerea în termen a apelului, casarea integrală a hotărârii cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea civilă să fie respinsă.

Argumentele părților:

În susținerea cererii de apel a invocat că instanţa judiciară a emis o hotărâre contrar prevederilor dispoziţiilor art.art.239-241 ale Codului de procedură civila. Pe tot parcursul examinării atât a cauzei contravenţionale de comiterea contravenţiei de samovolnicie, conform art.355 CC RM, cât şi a cauzei civile prezente în instanţa de fond Bortă Victor nu a cunoscut, deoarece nu se afla pe teritoriul Republicii Moldova, fiind la muncă peste hotare şi nici de cum nu putea refuza recepţionarea citaţiei cum este invocat în hotărâre. Despre existența unor astfel de hotărîri a aflat abea la una din perioadele de

revenire în ţară, cînd a fost telefonat de executorul judecătoresc, care i-a comunicat, că are de achitat o amendă.

Drept rezultat, Bortă Victor împreună cu reprezentantul său, avocatul Gherman Oleg, la 05 iunie 2024 au înaintat o cerere în instanţa de fond pentru a lua cunoştinţă cu dosarul contravenţional şi a primi copia hotărârii. Ca urmare, această hotărâre din 27.05.2022, la data de 13.06.2024 a fost contestată cu recurs la Curtea de Apel Bălţi, care la 24.07.2024 a decis admiterea recursului declarat, casarea hotărîrii şi rejudecarea cauzei în prima instanţă, în alt complet de judecată.

La 21.11.2024 instanţa de fond a rejudecat cauza contravenţională şi a dispus încetarea procesului contravenţional pornit în privinţa lui Bortă Victor prin procesul-verbal cu privire la contravenţie nr. MAI5542008 din 15.03.2022, în temeiul art. 335 Cod contravenţional din motiv că nu există faptul contravenţiei, hotărîre care a devenit definitivă şi irevocabilă. La adoptarea acestei hotărîri instanţa de fond a descris că Primăria com. Horeşti r-l Făleşti, în calitate de victimă nu a avut nici o pretenţie asupra folosirii terenului de către *****(tatăl) din momentul înregistrării contractului de schimb (2002) pînă la momentul decesului (*****).

Norma materială în materie succesorială la momentul decesului lui Bortă V.Gh. prevedea două forme de acceptare a succesiunii, fie prin intrare în posesie, fie prin depunerea unei declaraţii notariale.

Legea cadastrului bunurilor imobile, art.22 al.52 prevede că, pentru perioada în care registrul bunurilor imobile a fost ţinut în mod manual, pe fişiere de hîrtie, şi computerizat, pe fişiere electronice, în cazul în care datele din registrul ţinut şi manual, şi computerizat nu corespund, datele din registrul ţinut manual se consideră autentice.

Analizînd materialele dosarului, se constată că nu conţin nici o dovadă precum că Primăria com. Horăşti ar deţine dreptul de proprietate asupra terenului dat, din contra atîtâ Primăria, cât şi Bortă Victor Victor deţin contractul de schimb al terenurilor, care a fost autentificat notarial şi înregistrat în Registrul bunurilor imobile, iar despre terenurile în număr de 14 transmise Primăriei, reclamanta (intimată) nu declară instanţei, iar în hotărîrea primei instanţe nu există nici o ipoteză despre acest fapt, la baza având sancţionarea contravenţională de acelaşi complet, sancţiune care a fost anulată şi este definitivă.

Astfel, Hotărârea Judecătoriei Bălţi sediul Făleşti din 29.09.2023 este pasibilă de casat, fiind în contradicţie cu prevederile alin. (1) lit.a)-d) al art.386 şi lit.a)-d) al art.387, alin.(1) lit.d) al art.388 Cod de procedură civilă, când circumstanţele importante pentru soluţionarea pricinii nu au fost constatate şi elucidate p e deplin, iar cele importante pentru soluţionarea pricinii nu au fost examinate, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente, iar concluziile instanţe

judiciare expuse în hotărâre, sunt în contradicţie cu circumstanţele pricinii, fiind încălcate normele de drept material şi normele de drept procedural, fiind aplicate eronat.

În cadrul examinării cauzei in instanţa de fond reclamantul a înaintat cerere de examinare a cauzei în lipsa sa, fapt pentru care a generat neelucidarea tuturor circumstanţelor de fapt şi de drept ce a dus la pronunţarea unei hotărâri contrar prevederilor legale.

Declarațiile părților în ședința de judecată:

În ședința de judecată reprezentantul intimatului Primăria com.Horești r.Fălești, primarul Elena Revenco a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii contestate.

Intimatul Bortă Victor și reprezentantul său, avocatul Gherman Oleg, legal citați, în ședința de judecată nu s-au prezentat și n-au comunicat instanței motivele neprezenței.

Conform art.379 alin.2 Cod de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

În consecință, Colegiul Civil și de contencios administrativ, conducându-se de prevederile legale citate supra, a considerat posibilă examinarea apelului în lipsa părții neprezente.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul consideră necesar de a admite apelul, din considerentele ce urmează.

Colegiul civil reţine că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 29.09.2023, iar apelul a fost declarat la 13.06.2024, deci, cu omiterea termenului de contestare a hotărârii.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 12.11.2024 s-a repus în termen apelul declarat de avocatul Gherman Oleg în interesele lui Bortă Victor.

Potrivit art.385 lit.c) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept: să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre.

Articolul 386 Codul de procedură civilă prevede că

(1) Hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă:

a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin;

b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente;

c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Actele cauzei certifică faptul că la 18.07.2023 Primăria comunei Horești raionul Fălești s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Bortă Victor privind încasarea prejudiciului material și revendicarea bunului, invocând că Bortă Victor din anul 2014 şi până în prezent prelucrează 2.00 ha de teren agricol, ce aparţine Primăriei comunei Horeşti, raionul Făleşti, situat în blocul 104 extravilanul satului Horeşti, fapt stabilit și în timpul inspectării de către Direcţia teritorială inspectare financiară Bălţi, cazul dat fiind examinat de către Judecătoria Bălţi sediul Făleşti în perioada 21.03.2022- 27.05.2022, la care Bortă Victor *****este recunoscut vinovat.

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 29.09.2023 acțiunea civilă s-a admis integral; s-a dispus încasarea de la Bortă Victor în beneficiul Primăriei comunei Horești, raionul Fălești suma de 23.521,23 lei cu titlu de prejudiciu material; s-a dispus revendicarea de la Bortă Victor în beneficiul Primăriei comunei Horești, raionul Fălești, terenul deținut nelegitim cu suprafața de 2,00 ha, destinația – agricol, amplasat în blocul numărul 104 din extravilanul satului Horești, raionul Fălești; de încasat de la Bortă Victor în bugetul de stat suma de 805,63 lei cu titlu de cheltuieli de judecată (taxa de stat de a cărei plată reclamantul a fost scutit de drept la depunerea acțiunii).

La 13.06.2024 avocatul Gherman Oleg în interesele lui Bortă Victor a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 29.09.2023, solicitând repunerea în termen a apelului, casarea integrală a hotărârii cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea civilă să fie respinsă.

În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.1,2 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Iar alin.6 din art.373 Cod de procedură civilă statuiază că apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepția cazurilor cînd consimte și cînd hotărîrea este atacată și de alți participanți la proces.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.5 alin.1 Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Conform art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit art.121 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

În conformitate cu art.130 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Completul de judecată al instanței de apel consideră că pretențiile formulate de Primăria com.Horești r.Fălești față de Bortă Victor sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse integral din următoarele considerente.

Intimatul prin acțiunea civilă depusă în instanța de judecată susține că Bortă Victor prelucrează samovolnic teren care aparține Primăriei com.Horești și nu a achitat impozitele pentru perioada 2014-2023 pe care le-a evaluat la suma totală de 23521,23 lei. Intimatul își întemeiază pretențiile pe hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Fălești nr.4-55/2022 din 27.05.2022 potrivit căreia Bortă Victor a fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzute de art.335 Cod contravențional, fiindu-i aplicată sancțiune sub formă de amendă în mărime de 18 unități convenționale, echivalentul a 900 lei /f.d.4-8/, prescripția Inspecției financiare complexe, efectuate la Primăria com.Horești în perioada 01.01.2016-18.01.2021, prin care s-a constatat că terenul agricol care face parte din fondul de rezervă a Primăriei com.Horești cu suprafața de 2,0 ha, este acaparat și prelucrat de către Bortă Victor fără nici un temei legal, fără a achita careva plăți/f.d.38/.

Instanța de apel reține că intimatul a anexat la acțiunea civilă contractul de schimb a terenurilor agricole din 06.09.2002, încheiat între tatăl apelantului Bortă Victor ***** - B*****, a.n.***** și Primăria comunei Horești județul Bălți, în persoana primarului Osoianu Constantin, autentificat de notarul Iurii Șoldan din or.Fălești, înregiostrat cu nr.6144, potrivit căruia *****a schimbat terenul agricol cu suprafaţa totală egală cu 1.6802 ha, care se află în extravilanul comunei Horeşti, județul Bălţi, care este compus din 14 sectoare, și-i aparţin conform contractelor de vînzare-cumpărare, după cum urmează:

1) nr.cadastral ***** cu suprafața de 0.1199 ha,
2) nr.cadastral ***** cu suprafața de 0.1214 ha,
3) nr. cadastral***** cu suprafața de 0.1601 ha,
4) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.0791 ha,
5) nr. cadastral***** cu suprafața de 0.0790 ha,
6) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.16 ha
7) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.0790 ha,
8) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.16 ha,
9) nr. cadastral *****cu suprafața de 0.16 ha,
10) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.0790 ha,
11) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.1199 ha,
12) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.1234 ha,
13) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.12 ha,
14) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.1214 ha.

pe terenul agricol cu suprafaţa totală egală cu 1.68 ha cu nr.cadastral *****, care se află în extravilanul comunei Horeşti, ce aparţine Primăriei comunei Horeşti, judeţul Bălţi în baza planului cadastral din 10.04.2002 cu nr. cadastral *****.

Schimbul terenurilor agricole are loc fără plată suplimentară. Din momentul autentificării prezentului contract, în proprietatea dlui *****trece: terenul agricol cu suprafaţa de 1.68 ha cu nr. cadastral *****, iar în proprietatea Primăriei comunei Horești trece terenul agricol cu suprafaţa totală egală cu 1.6802 ha, care este compus din 14 sectoare de teren:

1) nr.cadastral ***** cu suprafața de 0.1199 ha,
2) nr.cadastral ***** cu suprafața de 0.1214 ha,
3) nr. cadastral***** cu suprafața de 0.1601 ha,
4) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.0791 ha,
5) nr. cadastral***** cu suprafața de 0.0790 ha,
6) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.16 ha
7) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.0790 ha,

8) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.16 ha,
9) nr. cadastral *****cu suprafața de 0.16 ha,
10) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.0790 ha,
11) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.1199 ha,
12) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.1234 ha,
13) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.12 ha,
14) nr. cadastral ***** cu suprafața de 0.1214 ha.

Terenurile agricole schimbate au restricţii în folosinţă. Hotarele pământului, însărcinate cu drepturile altor persoane, ținerea acestor drepturi având restricţii în folosinţă, sînt arătate în planurile terenurilor de pământ, anexate prezentul contract

Părţile au schimbat prin prezentul contract terenurile agricole libere de orice drepturi patrimoniale şi pretenţii ale persoanelor terţe, despre care în momentul încheierii contractului nu puteau să nu ştie.

Părţile contractante declară că până la data semnării prezentului contract terenurile agricole sus-menţionate n-au fost vândute, sechestrate sau gajate, nu formează obiectul unui litigiu.

Notarul a explicat conţinutul art.240, 241 şi 242 din Codul Civil al Republicii Moldova, art.49 al Legii "Cu privire la notariat" şi art.13 al Legii "Cu privire la proprietate".

În baza art.242 al Codului Civil al Republicii Moldova părţile contractante îşi asumă răspunderea penală, materială şi administrativă pentru veridicitatea informaţiei care a fost pusă la baza autentificării prezentului contract.

Cheltuielile legate de întocmirea prezentului contract le achită B*****.

Contractul este întocmit şi semnat în optsprezece exemplare, dintre care primul se va păstra la biroul notarului Iurii Șoldan, str.Moldovei, 12, or.Făleşti, jud.Bălţi, două sînt înmânate dlui B*****, iar altele şaisprezece - Primăriei comunei Horești.

În baza art.240 al Codului Civil al Republicii Moldova părţile contractului se obligă să înregistreze prezentul contract la filiala Făleşti a Oficiului Cadastral Teritorial Bălţi în termen de trei luni şi declară, că le este cunoscut faptul, că în caz de expirarea termenului de înregistrare, contractul îşi pierde valoarea sa juridică şi înregistrării nu se av supune. Totodată, se obligă să achite toate datoriile pe plățile obligatorii, dacă acestea vor fi depistate după semnarea contractului/f.d.11-12/.

Articolul 43 Cod civil, în redacția an.1964 prevede că se consideră convenţii actele săvîrşite de cetăţeni sau organizaţii în scopul de a naşte, modifica sau stinge drepturi sau obligaţii civile.

Potrivit art.256 Cod civil, în redacția din 26.12.1964, La contractul de schimb se aplica regulile corespunzătoare privind contractul de vînzare-cumpărare, daca din esența raporturilor ce există între părți nu rezultă altfel.

Conform art.240/2 Cod civil, în redacția din 26.12.1964, Contractul de înstrăinare a imobilului proprietate a persoanelor fizice sau juridice trebuie sa fie autentificat pe cale notarială și înregistrat în decurs de trei luni la biroul teritorial de inventariere tehnică.

Instanța de apel denotă că contractul de schimb a terenurilor din 06.09.2002 a fost înregistrat la Oficiul Cadastral teritorial Fălești la 22.09.2002, deci cu respectarea termenului de 3 luni prevăzut de lege.

Referitor la săvârșirea pretinsei contravenții de către Bortă Victor ***** în temeiul art.355 Cod contravențional, pe faptul prelucrării samovolnice a terenului cu suprafața de 2 ha, ce aparține Primăriei com.Horești, la sesizarea din 02.03.2022 a Primarului com.Horești, Elenea Revenco, la 15.03.2022 de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Fălești, Bezuțchi Sergiu pe numele lui Bortă Victor a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05 542008, învinuindu-l de comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional.

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 27.05.2022 Bortă Victor fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art.335 Cod contravențional și sancționat cu amendă în mărime de 18 unități contravenționale.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 24.07.2024, a fost admis recursul declarat de către avocatul Gherman Oleg în interesele lui Bortă Victor împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți din 27.05.2022, în cauza contravențională în baza art.335 Cod contravențional cu casarea hotărârii și dispunerea rejudecării cauzei în prima instanță în alt complet de judecată.

La rejudecare cauzei, prin hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Fălești nr.4-169/24 din 21.11.2024 procesul contravențional pornit în privința lui Bortă Victor *****, prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05 542008 din 15.03.2022, în temeiul art.335 Cod contravențional, s-a încetat, din motiv că nu există faptul contravenției. Hotărârea a devenit irevocabilă la 09.12.2024, potrivit mențiunii Judecătoriei Bălți sediul Fălești.

Potrivit art.123 Codul de procedură civilă, (3) Sentinţa pronunţată de instanţa judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanţa chemată să se pronunţe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunţat sentinţa numai dacă aceste acte au avut loc şi numai în măsura în care au fost săvîrşite de persoana în cauză.

La acest capitol completul de judecată al instanței de apel notează că instituţia efectelor hotărîrilor judecătoreşti irevocabile, materializată prin conceptul de autoritate

sau putere a lucrului judecat, are o importanţă covîrşitoare pentru stabilitatea raporturilor juridice civile. Există interesul social-juridic ca hotărîrea judecătorească care a tranşat litigiul după dezbateri contradictorii să se bucure de prezumţia absolută de adevăr. Nimeni nu mai poate, de principiu, să mai pună în discuţie drepturile consfinţite prin hotărîrea judecătorească rămasă definitivă. În temeiul unei asemenea hotărîri, cu ajutorul forţei coercitive etatice, la nevoie, partea litigantă care a cîştigat procesul este repusă în drepturile ei şi, totodată, ordinea de drept tulburată printr-un act antisocial este restabilită sau subiectul de drept căruia i-au fost contestate anumite drepturi subiective civile capătă o confirmare indiscutabilă a drepturilor sale.

Fundamentul lucrului judecat rezidă în necesitatea de a da eficienţă hotărîrii judecătoreşti şi de a evita o nouă judecată asupra aceleiaşi chestiuni litigioase.

Pentru a se invoca obligativitatea unei hotărâri judecătoreşti irevocabile privind soluţionarea unei probleme juridice nu este necesară existenţa triplei identităţi de părţi, cauză şi obiect, ci este necesară doar probarea identităţii între problema soluţionată irevocabil şi problema dedusă judecăţii, instanţa de judecată fiind ţinută să pronunţe aceeaşi soluţie, deoarece, în caz contrar s-ar ajunge la situaţia încălcării componentei *res judicata* a puterii de lucru judecat.

Unul din elementele fundamentale ale principiului preeminenței dreptului este principiul securităţii raporturilor juridice, care presupune, printre altele, că soluțiile definitive date de instanţele judecătoreşti să nu mai poată fi contestate.

Pentru respectarea acestui principiu statele trebuie să depună diligență pentru a putea fi identificate procedurile judiciare conexe şi să interzică redeschiderea unor proceduri judiciare referitoare la aceeaşi problemă.

Aşadar, instanţele sesizate ulterior nu ar fi trebuit să mai repună în discuție constatările jurisdicțiilor anterioare. În concluzie, CtEDO a stabilit că instanţele sunt obligate să țină cont de constatările de fapt din procedurile judiciare anterioare, repunerea în discuție a situaţiei soluționate definitiv prin alte hotărâri constituind o încălcare a art. 6 § 1 din Convenţie.

Astfel, dezlegarea asupra unei probleme de drept date printr-o hotărâre irevocabilă este de natură să clarifice din acel moment acea problemă, creând speranţa legitimă că ea nu va mai fi negată de o altă instanţă de judecată într-o procedură ulterioară, statuarea în sens contrar fiind posibilă, prin prisma respectării prevederilor art. 6 CEDO, numai în măsura în care ar fi posibil un reviriment jurisprudențial justificat de schimbarea stării de fapt sau în baza unei noi interpretări a legii.

Revenind la hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Fălești nr.4-169/24 din 21.11.2024 instanța denotă că în motivarea acesteia s-a indicat:

*Fără a prejudicia fondul unei eventuale acțiuni civile, instanța în ședința de judecată, făcând abstracție de diferența suprafeței terenului în litigiu, constatată că, la 06 septembrie 2002, *****– tatăl persoanei pe numele căruia sa întocmit procesul verbal cu privire la contravenție - Bortă Victor ***** și primarul de atunci al comunei Horești, din r-nul Fălești, Osoianu Constantin, întru executarea Deciziei Consiliului local, au încheiat un Contract de schimb a terenurilor agricole, potrivit căruia *****schimbă 14 sectoare de teren cu suprafața totală egală cu 1.6802 ha, care se află în extravilanul comunei Horești, județul Bălți, pe terenul agricol cu suprafața totală egală cu 1.68 ha nr./cd ***** care se află în extravilanul comunei Horești, ce aparține Primăriei comunei Horești, județul Bălți în baza planului cadastral din 10.04.2002.*

*Contractul a fost autentificat și înregistrat la notarul Iurie Șoldan cu nr.6144 din 06.09.2002. Totodată contractul a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile al filialei Fălești a OCT Bălți, la 22 septembrie 2002. Astfel toate exigențele impuse de Codului civil al RSSM adoptat la 26.12.1964, în vigoare la data încheierii contractului de schimb (06.09.2002), cu referire la forma contractului și modul de înregistrare, aparent au fost respectate. În anul ***** *****a decedat.*

*Important este faptul că, primăria com. Horești din r-nul Fălești, în calitate de victimă în prezenta cauză contravențională nu are nici o obiecție asupra folosirii terenului de către *****din momentul înregistrării Contractului de schimb (2002) până în momentul decesului (*****).*

*Norma materială în materie succesorală, în vigoare la data survenirii decesului lui *****prevedea două forme de acceptare a succesiunii, fie prin intrare în posesie fie prin depunerea unei declarații notariale (a se vedea pct. 22 supra).*

*Însăși prin învinuirea înaintată în prezenta cauză contravențională, se confirmă că Bortă Victor ***** după decesul tatălui său *****a intrat în posesia terenului situat în blocul 104 din extravilanul comunei Horești, folosindu-se de el. Materialele dosarului nu conțin nici o dovadă că, în prezent în Registrul bunurilor imobile, ținut în mod electronic, dreptul de proprietate asupra terenului dat este înregistrat după Primăria com. Horești.*

Or, chiar și în ipoteza în care un asemenea drept ar fi înregistrat în Registrul bunurilor imobile ținut în mod electronic, registru la care probabil a avut acces inspectorul financiar, art.22 alin.(5^2) din Legea cadastrului bunurilor imobile prevede că, pentru perioada în care registrul bunurilor imobile a fost ţinut în mod manual, pe fişiere de hîrtie, şi computerizat, pe fişiere electronice, în cazul în care datele din registrul ţinut şi manual, şi computerizat nu corespund, datele din registrul ţinut manual se consideră autentice.

În asemenea circumstanțe instanța reține că, exercitarea de către Bortă Victor Victor în mod arbitrar a uni drept presupus, nu a fost dovedită în modul prevăzut de

legea contravențională, iar concluziile despre vinovăţia ultimului în săvîrşirea contravenţiei nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

*Toate aspectele de ordin civil indicate în pct.28-34 supra, reprezintă dubii în probarea învinuiri lui Bortă Victor ***** în temeiul art. 335 care nu pot fi înlăturate în condițiile Codului contravențional, urmând a fi soluționate în cadrul unei acțiuni civile, motiv pentru care se interpretează în favoarea persoanei în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional.*

În concluzie, în cazul din speță, neexecutarea de către Bortă Victor Victor a unei pretinse obligații pecuniare față de Primăria com. Horești din r-nul Fălești, nu constituie o exercitare arbitrară a un drept presupus, dar un litigiu civil, motiv pentru care nu există faptul contravenției.

Articolul 1998 Cod civil prevede că (1) Cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Instanța de apel constată că înaintând prezenta acțiune în instanța de judecată Primăria comunei Horești nu și-a exercitat pe deplin dreptul la probațiune și anume nu a demonstrat încălcarea drepturilor sale de către Bortă Victor *****, n-a prezentat probe că terenul prelucrat de apelant cu număr cadastral ***** cu suprafața de 1,68 ha, obiect al contractului de schimb din 06.09.2002, ar aparține cu drept de proprietate Primăriei com.Horești, or, în baza contractului de schimb menționat dreptul de proprietate asupra acestui teren a fost înregistrat după tatăl apelantului, ulterior, apelantul a intrat în posesia acestui teren după decesul tatălui său.

Într-o altă ordine de idei, instanța reține că suprafețele terenurilor care au fost schimbate erau echivalente, adică suprafața era de 1,68 ha, pe când în acțiunea civilă Primăria com.Horești pretinde că Bortă Victor prelucrează fără temei legal o suprafață de 2 ha, fără indicarea numărului cadastral al suprafeței suplimentare de 0,32ha.

Mai mult ca atât, reieșind din faptul că contractul de schimb a fost perfectat în baza deciziei Consiliului comunal nr.07 din 22.07.2002, potrivit pct.1 al deciziei s-a acceptat schimbul de terenuri cu suprafața de 1,6802 ha, cu indicarea numerelor cadastrale, a suprafeței, iar în pct.2 s-a menționat că se obligă inginerul cadastral d.Pantea I. să organizeze transmiterea cu titlu de proprietate a terenului din fondul de rezervă a primăriei cet.Bortă V. și luarea la evidență a terenului schimbat /f.d.13-15/.

Respectiv, autoritatea publică locală trebuia să înregistreze terenurile primite în schimb de la B*****. Totodată, în perioada până la decesul tatălui apelantului, Primăria com.Horești n-a avut obiecții la prelucrarea terenului cu număr cadastral ***** cu suprafața de 1,68 ha.

Apelantul a susținut că după decesul tatălui său, a intrat în posesia patrimoniului succesoral, drept stipulat la art.1516 Cod civil, în vigoare în an.2013, care prevede că (2) Succesiunea este acceptată de succesor indiferent de faptul dacă este testamentar sau succesor legal. (3) Succesiunea se consideră acceptată cînd moştenitorul depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declaraţie de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral. (4) Dacă succesorul a intrat în posesiunea unei părţi din patrimoniu, se consideră că a acceptat întregul patrimoniu, oriunde s-ar afla şi din ce ar consta.

Astfel, reclamantul Primăria com.Horești r.Fălești nu a probat faptul acăpărării ilegale a terenurilor, revendicarea cărui se solicită, respectiv, nefiind probată nici extinderea prejudicilului pretins a fi cauzat APL.

În contextul celor stabilie supra, completul de judecată conchide că pretenția Primăriei com.Horești r.Fălești privind încasarea de la Bortă Victor a prejudiciului material, constituit din plata pentru arenda terenului și impozitul funciar în mărime totală de 32113,83 lei se respinge ca neîntemeiată și subsecvent, se respinge și pretenția privind revendicarea bunului.

Articolul 94 Codul de procedură civilă statuează că (1) Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată.

Potrivit art.82 Codul de procedură civilă, Cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru şi cheltuielile de judecare a cauzei.

Conform art.90 Codul de procedură civilă, Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: i) cheltuielile de asistenţă juridică.

În conformitate cu dispozițiile art.96 Codul de procedură civilă,

(1) Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

(1^1) Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În cadrul prezentului proces în instanța de apel Bortă Victor a fost reprezentat de avocatul Gherman Oleg în temeiul mandatului seria MA nr.1780188 din 05.06.2024, pentru serviciile căruia a achitat 1000 lei, potrivit bonului de plată din 05.06.2024/f.d.66,72/.

Completul de judecată reține că la înaintarea apelului Bortă Victor a suportat cheltuieli pentru achitarea taxei de stat în mărime de 1224 lei, a taxei de timbru în mărime de 200 lei /f.d.73, 74/. Instanța conchide de a dispune spre compensare apelantului suma totală de 6424 lei, constituită din taxa de stat de 1224 lei, taxa de timbru

de 200 lei și cheltuieli pentru asistență juridică în mărime de 5000 lei, cheltuieli pe care instanța le apreciază drept reale, necesare și rezonabile.

Conducându-se de prevederile art.385 lit.c) Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții de Apel Nord, -

decide:

Admite apelul declarat de avocatul Gherman Oleg în interesele apelantului Bortă Victor.

Casează integral hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 29 septembrie 2023, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Primăria comunei Horești raionul Fălești către Bortă Victor privind încasarea prejudiciului material și revendicarea bunului, cu pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează.

Respinge acțiunea civilă depusă de Primăria comunei Horești raionul Fălești către Bortă Victor privind încasarea prejudiciului material și revendicarea bunului.

Încasează de la Primăria comunei Horești raionul Fălești în beneficiul lui Bortă Victor cheltuielile de judecată în mărime de 6424 (șase mii patru sute douăzeci și patru) lei.

Decizia este definitivă, fiind cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicarea deciziei motivate, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele şedinţei, judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Natalia Costaș** **Ivan Parii**